

SZENTES ÉS VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Három évre 2 korona 50 fillér. Félévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-tér, Haris-láz,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

A szenvedők hajléka.

Körülbelül 12 éve, hogy e lap élén először penditettem meg az eszmét: Csongrádvármegyeinek közkórházát kell létesítenie. A vármegye kórházalapja ekkor már tekintélyes összeg volt, de senki sem gondolt rá, hogy céljának, rendelkezésének megfelelően hamarosan felhasználásuk; ahogy azonban egyszer felszínre került az eszme, azóta teljesen nem is került le soha többé a napirendről, egészen a megvalósulásáig.

Egy évvel azután, hogy nyilvánosan felmerült a vármegyei kórházlétesítés kérdése, megalakult Csongrádvármegyében az orvos-gyógyyszerészegylet, melynek élén néhai Götzl Bertalan dr. tb. városi főorvos állott. Sokat gúnyolták akkoriban azt az egyletet; de akik csendben folyt munkásságát ismerik, azok bizonyosan tisztelettel emlékeznek meg róla, mert sok üdvös eszmét vetett felszínre rövid fentállása alatt és ez eszmék közül nem egy valószínű meg, áldására embertársainknak.

A szentesi ártézi közfördő egyenesen ezen egyletnek köszönheti létrejöttét, mert ennek emlékirata vitte rá

a városi hatóságot, hogy a kérdést a képviselőtestület elé vigye, mely készségesen meg is szavazta a túl a kurcai ártézi kút füratásához és a fürdőépítéshez szükséges költségeket. És hogy a járványos betegségekben rejlt nagy veszedelem, az azok ellen való védekezés és az óvintézkedések módját közönségünk népszerű formában megismerte: ez is a nevezett egylet érdeme, melynek elnöke az erre szolgáló népszerű füzetkét összeállította, amelyet aztán a városi hatóság több ezer példányban sokszorosítva, a lakosság között kiosztott.

Ez az egylet tette az első komoly lépést a vármegyei közkórház létesítésére nevezé is. Emlékiratban fordult ez irányban Csongrádvármegye törvényhatóságához, mely emlékiratot küldöttségileg nyújtottak át vármegyénk akkor volt kiváló főispánjának, Szilinszky Mihály államtitkárának, aki örömmel ígérte meg, hogy mindent elkövet a szép eszme megvalósításának előkészítésére.

És csakugyan, már az ezt követő legközelebbi megyegyűlés elé néhai Stammer Sándor alispán indítványt is terjesztett egy vármegyei közkór-

ház létesítése tárgyában, minek alapján, az ő elnöksége alatt a törvényhatósági bizottság egy külön bizottságot is választott az ügy tanulmányozására és előkészítésére. Lassan haladt előre nagyon ez a munka. Vármegyei közviszonyaink a kkor nem igen voltak alkalmasak komoly, céltudatos, közhasznú törekvések előbbrevitelére. Közéletünkben pártos szenvedélyek szitottak szinte késhegyre menő harcokat, melyek nem kedvezhettek a békés, emberbaráti munkának. De lassan bár, érett, egyre érett az egyszer felszínre vetett eszme a megvalósulásra.

Azok közül, akik az eszmét így felszínre tartották, vajmi kevesen élnek ma közöttük. Szilinszky Mihályt előbb Zólyom vármegye főispáni székébe hívta el tőlünk a kormány bizalma, majd a közoktatásügyi államtitkárságba emelte a királyi kegy, Götzl Bertalan drt, a közegészségügy ezt a fáradszatól elöharcosát és Stammer Sándort, aki mint alispán első léptet határozott indítvánnyal a kórházépítésre nézve a megyebizottság elé, a kerlelhetetlen halál szóliotta el előharcosaink sorából és csak

TÁRCA.

Esküvő napján.

— Naplótörédék. —

Csicsérgő madaraim panaszos hangja már hajnalban felvert almomból. Beh kar! Oly szép volt álom! Azt álmodtam hogy már asszony vagyok! Valami görög sziget narancsligetében sétaltam férjem karjára támaszkodva. Körülöttünk minden szerelemről suttogott, a nyiló virágok, a napfényben táncoló lepkék, a csicsérgő madarak, csak a mi ajkunk maradt néma, míg keblünket magasztos érzések egész árja duzzasztotta. . . E lélekemelő környezetből most, midőn alomtól még fátyolozott szemecimet dörgölöm, nem maradt egyéb, mint a madarhang és az is oly panaszos, hogy megcsik szívem az éhező kis verebekben. A kinyitott ablak párkányára szóróm a szokott cledet.

»Hadd látom, itt vagytok-e mind! Kettő, négy, hat, nyolc, tíz, tizenegy. Istenem, egy hiányzik! Nem nem! most repült ide a tizenkettedik! Hit te hol késtél? Csak nem akartál hűtlen lenni hozzám!»

Tudja Isten, úgy szívemhez nőttek a kis dalosok, hogy náluk csak szüleimet, kis

testvéreimet, no meg a vőlegényemet szeretem jobban!

Igen, a vőlegényemet! De lehetetlen is Bétát nem szeretni! Alakja dalias; kezei, lábai aranyosak, dereka karcsú, vállai szélesek, arca tojásdad, és azok a fekete mélytűzű szemek! Pizzi, fekete, konkorodó bajusza! Egy szóval: szép fiú. Azután milyen bátor, erős és mégis gyengéd! Milyen előzékeny, szellemes és művelt! S ami a fő, engem nagyon szeret!

És mégis unos-untalan azon tündööm, hogy valike majd belőle egy férj, ki nejt boldogítani tudja, hogy meg fog-e felelni mindama reményeknek melyeket hozzáfűzünk most, midőn szüleim és magam is sorsomat rábízni készülünk.

Ha, hagyjuk a komor gondolatokat! Ma vig akarok lenni!

Gyorsan felöltözvén, a gyermekszobába nyitottam azzal a szándékkal, hogy — mint rendszeren — kis testvéreimet felkeltessem, megmosdassam, megfésüljem és felöltöztetsem. Csak nagy nehezen sikerült a kis lustalkodóknak értésére adnom, hogy már érkezett az idő a felkelésre. Szinte rosszul esett őket álmuksból zavarnom.

»Kapunk reggelt!» zendítették rá karban azon tollasan, ahogyan a párnák közül kibujtak.

»Természetesen kaptok, de előbb meg kell mosakodnotok mert különben elvisz a mikulás bácsi!»

Ez a fenyegetés hatott! Szokatlan bátorsággal állottak egymás után a mosdó elé és szólanul túrték még azt is, hogy füleiket vizes törülközőkendővel megtöröljék. Ilyen halálmegvetéssel hajhatta Stuart Mária fejét a tükörre a hóhér előtt! De már az öltöztetést nem tudtak szólanul végig szenvedni.

»Nem kapunk új ruhát?» kérdi kis húgom, Irma.

»Még nem, mert bekavéznotok, majd ebéd előtt.»

»Hintalovai sem?» kérdi az egyik kis öcsém, a Józsi.

Valasz helyett behoztam a kávé, minnek lattára pillanatnyi csend állott be a törpék köztársaságában. Valamennyien hozzálattak a májszóloshoz, miközben arcukat a kavával egészen bemázolták.

Egyszerre megszólalt a Jenőke: »Mariska nénem!?»

»Tessék lelkem?»

»Ki az a magas bácsi, aki mindig hozzánk jön?»

»Igen! Igen!» zenditi rá a gyermek-kar, »aki, ha jön, ha megy, mindig megcsókol.»

Ez alapján naiv kérdés valósággal megzavart. Végre magamhoz tértem megle-

SÁTOR PAL

ez a név az Alföldön jóízlést és eleganciát jelent. 10—3
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCZA.

Divatkelme, selyem és mosókelmékben versenyez elsőrangú fővárosi cégekkel.

Izlés, választék és olesó árak által.

INGYEN küldi szét nagy mintagyűjteményét.

később, — új emberek alatt, új viszonyok közepette éret meg aztán az eszme a kivitelre is.

1896-ban, a millenáris esztendőben történt ez irányban a döntő lépés. A vármegye millenáris közgyűlése elé, V a d n a y Andor dr. főispánja idejében vitte az eszmét C s a t ó Zsigmond dr. akkor volt alispán, akit érdemei azóta a főispáni székbe emeltek, a törvényhatósági bizottság elé azzal, hogy hazánk ezredéves fennállásának emlékeztet Csongrádvármegye a közközház létesítésével örökítse meg, mert méltóbban a vérről szerzett hazai anyji vész és vihar közepett egy ezredéven át történt fentartásának és felvirágoztatásának örvendetes tényét meg nem ünneplheti, ünnepelését meg nem örökölheti, mint azzal, ha a béke művét alapítja meg, egy művet, mely emberbaráti célok szolgálatában hajléka legyen a szenvedőknek, a gyógyulást kereső sanyalódóknak.

Egyhangú lelkesedéssel fogadta el a vármegyei közgyűlés ezt az alispáni előterjesztést és azóta nem szünetelt a munka, mely az eszmét megvalósította.

Elkészült a kórházépítés költségvetése, el az építést tervezete; jóvá hagyta a minisztérium a tervet és költségvetést és a kivitel ellenőrzésére saját kebeléből szakközvetet is küldött ki. És azóta serényen folyt a munka mind mostanáig — szakadatlanul, míg végre ez év elején készen állt a szenvedők szép hajléka, melyet Csongrádvármegye emelt a betegeknek, a segélyre szoruló sanyalódóknak.

Nem akarom itt az építés kivételét részletezni, nem célok itt az előkészítés minden aprólékosságát elősorolni, nem célok történetét adni, annak: mennyi

költségbe került a kórházépítés, ki tervezte, ki építette? Ezeket a tényeket meg fogja örökíteni az emlékirat, melyet ma a készenálló, rendeltetésének ünnepiesen átadandó impozáns épület zárókövében elhelyezni fognak.

De mikor ma azért gyülekezünk össze a vármegyházán, majd a közközházánál, hogy ezt az alkotásunkat ünnepiesen felavassuk: jól esett rámutatnom arra, — kiknek az érdeme első sorban, hogy ezt az emberbaráti intézetet létesítettük, névről megneveznem azokat, akik lelkes harcosai támogatói voltak a szép eszmének és annak megvalósítását elősegítették.

Ma délelőtt adjuk át ünnepiesen és hivatalosan Csongrádvármegye új közközházát a rendeltetésének.

A szenvedők hajléka ez, de hiedetöje egyúttal annak is, hogy e vármegye közönsége önmagához méltó alkotást létesített hazánk ezredéves fennállása emlékeztetének.

Álljon a hajlék szilárdul minden időkben. Találjanak benne gyógyulást a szenvedők, örömet áldásos működésében mindazok, akik létrehozásán fáradoztak!

— is —

A szegény nép felségítése. A szociális esküdszéki tárgyalás, melyet a panamás székely fonógépek ügyében tartottak néhány hét előtt a fővárosban, szomorú világot vet arra a felfogásra, amelyet néha illetékes körök a háziiparral szemben tanusítanak.

Vegyük például a székely fonógépeket. A székely nép már évtizedek óta, de évről-évre nagyobbodó nyomorban sanylik és lelkes hazafiak minduntalan megragadják az alkalmat, hogy riadóval intsek Magyarországot arra, hogy végvárat a havasok között

végepusztulás fenyegeti. A sok lelkes riadó nem volt eredménytelen, a kormány és közvélemény keze: fogott, hogy megmentse a székely népet. A nagy célra sokat kellett aldozni, néhány milliót, a kormány azonban nem riadt vissza ettől sem.

Megállapították aztán, hogy csak házi iparral lehet a székely nép sorsán lendíteni s hirtelen kipattant, egy jelszó: fonógép kell a székelynek. Mért éppen fonógép? Ezt nem kérdezték senki, nem is felelt rá senki. S itt nem száz vagy ötszáz fonógépről volt szó, hanem ötszerről, sok millió korona értékben. S akadtak intézők férfiak, akik minden követ megmozgattak, hogy az ő saját és külön fonógépüket vegye meg az ország a székelyek számára. A fonógép azonban rossz, a célnak meg nem felelő, alkalmatlan volt. A székely nép között, ha e gépeket széjjel osztják, csak nagyobb lett volna a keserűség, mert a gépet semmire nem használhatták volna. Ha a kormány megrendeli valóban a gépeket, ez kibóbt tiz, tizenként milliót jelentett volna. S mégis a közélet terén szereplő tényezők minden követ megmozgattak, hogy az állam által megvettessék a fonógépeket. Azzal, hogy a gépért adott pénzt kibóbt volna az állam, nem törődtek. S mikor a minisztériumban meggyőződtek a gépek használhatatlanságáról s azok megvételére nem voltak hajlandók, az állam tisztos sáfárjai a legrutább ortámadásoknak voltak kitéve. El akarták őket tenni láb alól, nehogy útját állják a gseftnek.

Az egész minisztérium, a székely néppel együtt menjen akár a pokolba, a fő az, hogy megvegyék a rossz fonógépeket, melyeken 3—400 percentet lehet nyerni.

Azért méltattuk ily hosszasan a fonógépek panamáját, mert ezzel véljük legbiztosabban és legaktuálisabban szinezni a magyar felfogást a házi-iparról.

Épp úgy, mint a székelyeknél, egybűt is, a legtöbb helyen csak azok tesznek valamit a házi ipar érdekében, akik gseftet

petéséből, s a helyzetet a következőképen tisztázom: »Figyeljétek gyermekek! Az a bácsi lesz az én férjem. Ott éppen úgy kell szeretnetek, mint engem, különben elcsúszok és soha többé nem jövök vissza! Értettétek?!

Dehogy értették! az egészből csak annyit jegyeztek meg maguknak, hogy itt hagyom őket. Elkézdtek hát sirni s kértek, hogy ne menjek el, mert ők szófogadók lesznek és nekik nem kell hitalól, csak én! Ez a ragaszkodás annyira meghatott, hogy könyvek közt biztosítottam őket maradásomról.

Ezután visszavoltam szobámba és átöltöztem. Majd elővettem naplómát s belevezettem a fentebbieket. Így mégis csak gyorsabban telik az idő s csilapul az izgatottságom! De halga! Könnyű hinto gördült be az udvarunkban. A szívem úgy dobog! A viszontlátásra kedves naplóm!

November 25.

Csak egy nappal vagyok idősebb és mégis úgy tetszik, hogy az idők végtelensége van a tegnapi és a ma között. Tegnapi még leány voltam, otthon a szülei hazában, s ma már asszony egy idegen nyelvű város óriási szállójában. A férjem elment színházi jegyekért, s én ezt az időt felhasználom arra, hogy sietve megírjam naplómba a tegnapi cseményeket...

A kocsizörgésre lelkendezve futottam ki egyenesen a vőlegényem karjaiba.

»Hát illik, leányom, rólam megfeledezni?« kérdi trétasan leendő ipam, homlokon csokolva.

Mest vittem csak észre, hogy Béla az atyjával jött. Hibamatt jóva teendő, gyorsan Béla és atyja közé furakodtam, belekapaszodva mindkettőjük karjaiba: »Igy la! Szent a béke!«

Az előrehaladásban folyton akadályozott bennünket Sajo, a mi borju nagyságú hazóroz ebunk, mely hol az egyikhez, hol a másikhoz dörgölődött hielegeve.

A vendégszoba ajtajában szüelim fogadták a kedves vendégeket, míg én vőlegényem felé fordulva így szóltam:

»Te, Béla, annyi udvkiváló levél érkezett. Majd ebéd után együtt olvassuk. A Gizella oly szépen ír! Szeretted volna előjnni, szegény, de egyiküknek otthon kellett maradnia...«

Egyszerre csak kedvetlenül hallgattam el.

»Miért hallgattál el oly hirtelen?« — kérdé ő.

»Mert — úgy látom — nem érdekel!« válaszoltam sértődve.

»Tévedsz, Marikám; figyelmesen hallgatlak...«

Ujabb kocsi gördült az udvarra. Béla anyja és húga érkezett. A fogadtatás igen érzékeny volt.

Leendő sógornőmnek, ki velem egykorú, legelső dolga volt megkérdezni:

»Hol van cicám a csokrod? Szép? Kaptál-e sok nászajándékot? Nem nézhetők meg?«

»De igen! Jöjj, megmutatom!« válaszoltam és egymást átkarolva megindultunk a szemlére...

Nemsokára utánunk jött a mama a csabító szóattal: »Asztalhoz, gyermekek!«

Béla az ebéd alatt is szótlan maradt, arca komor volt, bár erőlködött, hogy vig-nak lassék. A többinek ez nem tűnt fel, bizonyára azt hitték, hogy ez a vőlegények szokott zavara az esküvő előtt. Ebéd után engedelmet kértem, hogy visszavonulhassak

szobámba. Belépve szobámba, egy székre roskadtam s elkezdtem görcsösen zokogni:

»Csak tudnám miért oly egyedülv?... Bizonyára már nem szeret, s így terhére vagyok!... De hát akkor miért nem bontotta fel matkaságunkat?... Nagylelkű akar lenni, hogy engem megkíméljen a szegényről?... De én ezt nem fogadhatom el!... Csak nem erőszakolom magamat valakire, akinek nem kellet?... Istenem, Istenem, mi tevő legyek!... Eh! Le kell törülönm könnyeimet s visszatérnem a többiekhez még mielőtt hosszas tavollétem fel-tűnnék!... Azt sem tudom, hol a fejem; hiszen még az esküvőhöz is öltözöm kell előbb!... Aztán játszani kell a komédiát: adni a boldog menyasszonyt, kit mindenki irigyl!... De mikor annyira szerettem!... Nagy sietséggel gyorsan felöltöztem.

Amint kilépek a folyosóra, ott talalom Bélat, ki firkészőleg néz a szemembe. Nem tudom e tekintet elviselni, félénken sötétm le szememet, mint a bűnös, ha tetten érik...

»Kedves Marikám, — szolt ő — szeretnék veled négy szemközt beszélni!«

»Magam is ezt óhajtom!« mondam nekibátorodva, és szobámba veztettem.

Egy pillanatra kinos csend allott be, melyet aztán Béla tört meg: »Mondd édesem, miért sirtál?«

»En sirtam? Nem! Tévedsz!... Azaz, hogy mégis... Eszembe jutott, hogy néhány óra múlva irthagyok mindenkit, kik nekem oly kedvesek. Búcsúztam a szobától, leánykori ábrándozásaim e meghitt tanújától.«

»Szépen kigondolt mese!« monda fanyarul ő.

csinálnak vele. Önzetienséget és nemes cél érdekében való fáradozást haszatalanul keressük közéletünkben. Mihelyt valami közérdekű népgazdasági akcióról van szó, kísért a panama. Ha nem a panama, akkor a hebehurgyaság, könnyelműség és a szakértelem hiánya.

Elszorul az ember szíve, ha ezekre gondol. Hol a tisztesség, hol a hozzáértés hiánya okozza azt, hogy a szegény nép felségítésére irányuló törekvés kudarcot vall még akkor is, ha milliók állnak rendelkezésére.

A nép pedig pusztul, züllik, a romlás elől Amerikába menekül, dacára annak, hogy drakói szigorúságú törvényt hoztak a kivándorlás ellen.

Mindaddig, míg egy külön kormányzati ág nem létesül azzal a kizárólagos hatáskörrel, hogy a szegény nép új foglalkoztatásával ennek új jövedelmi forrásokat teremtsen, nem lesz eredménye semmiféle hazipari s egyéb felségítési akciónak. Az ilyen akciók eddig legtöbbször csak magánosoknak, befolyásos kufároknak jövedelmeztek, a népek jövedelmét csak akkor fognak, ha hozzáértéssel és tiszta kézzel fogják irányítani az akciókat.

A hitel nyilvántartása.

Egy ókos angolhoz egy ízben azt a kérdést intézké, hogy miként volna lehetséges a népesség eladósodását meggátolni. A válasza ez volt: Töröljék el azokat a bíróságokat, amelyek a tartozások megítélésével és behajtásával foglalkoznak és a hitellel, tehát az adósságszámolás is rögtön megszűnik. Ez a böles tanács nagyon hasonlít ahhoz a másikhoz, amelyet a tútől félő hazta'ajdonosnak adtak és amely odairányult, hogy szedesse le háza földét, mielőtt azt a tűz elpusztítaná. Mindazonáltal az eladósodás meggátolása érdekében adott tanácsnak annyi haszna mindenesetre van, hogy a kérdésre a figyelmet ráirányozza, sőt némi halvány fogalmat is nyújt azokról az eszközökről, amelyeknek igénybevételével az adósságokba való elmerülés meggátolható. A kérdéssel most s'vrjében foglalkoznak a bankok és tőképezesek behatóbban. Nem gondolnak

ugyan az adóssági követelések megítélésére terer szereplő bíróságok eltörésére, de annál inkább gondolnak oly intézmény életbe léptetésére, amely a hitelezőt a hitelképesség elbírálására képesé tenné. És pedig közintézmény létesítéséről van szó, olyan forrásokból, minő a jelzálogkölcsönök tekintetében a hitellelalkönyv. amelybe való betekintés útján mindenki tudomást szerezhet valamely ingatlan terhelő adósságok összegéről, tehát arról is meggyőződhetik, hogy a kérdéses ingatlan a további megterhelést elbírja e.

Szával mindennemű hitelezésnek e célra szolgáló nyilvántartásba való főjegyzéséről van szó. Minden községben, nagyobb városok mindenképpen kerületében nyitnának ilyen nyilvántartást, amelyek a kantonális kormány által kinevezett köztisztviselő által vezetettnek és a közirat hitelleltségével bírnának. Mindennemű akar pénzkölcsönökből, akar pénzürtékű tárgyak hitelezéséből származó, 200 frankot meghaladó követelést a hitelező a nyilvántartásba való bejegyzés végett bejelenteni tartozik, a be nem jelentett, 200 frankot meghaladó adóssági követelések bírói úton nem érvényesíthetők. A bejelentés egy e célra szolgáló őrlapon történik, melyen a tartozási összeg és a kamatláb van kitüntetve és melyet az adós ír alá. A bejegyzés útján keletkezett adóssági követelezések is bejelentendők. A tartozás kiegyenlítése után a hitelező adós részére egy törési engedélyt állít ki, amelynek bemutatása ellenében a nyilvántartásba bejegyzett adóssági teher törlesbe hozatik. A nyilvántartásba bárki betekinthez és az abban foglalt bejegyzésekről hivatalos másolatot kaphat. A nyilvántartás vezetéseinek költségei a bejegyzések és törlesések eszközésért és a másolatok kiállításáért járó, progresszív s'ala szerint megállapított mérsékelt díjakból fedeztetnének. Jelzálogkölcsönök nem képezik ezen nyilvántartásba való bejegyzés tárgyát. Minden adósság azon nyilvántartásba jegyzendő be, amely az adós állandó lakóhelyén vezetettik, idegenekre a bejegyzés kényszerre nem terjed ki.

Nagyjában ez képezi a vitatott terv vázlatát, amelynek megvalósítása útján az eszme barátai a következőket óhajtkák elérni: Az eladósodás és minden ebből származó kalamitás alapokat ama körülmény képezi, hogy a jelező hitel kivételével minden más hitelezés tekintetében a hitelező számos esetben merőben tájékozatlanul áll a hitelkérő terheltsége tekintetében. Még a legóvatosabb, a legjobban tájékozott bank is csak ritkan képes alapos meggyőződést szerezni arról, hogy a köztudomáslag jó hitelképességi kölcsönző nincs-e túlterhelve. Hasonló helyzetben vannak az árúhitelet nyújtására utalt gyárosok és nagykereskedők, míg a hitelt igénylő vállalkozók hitelképességének meghatározása a legnehézebb feladatok egyike. A kisemberek terheltségének biztos megállapítása még nehezebb dolog, czek igen sokszor 3—4 pénztintezeten kívül még magán tőkéséknél is kimerítik hitelképességüket, amelyet még kezességek vállalásával is gyentiteneik. Ily módon s'bb az eladósodás, a megiepő bukasok hírei egymást érik és a bankoknak mindig jelentékeny veszendőbe menő követeléssel kell számolniok. Egymással szorosabb üzleti összeköttetésben álló pénztintezetek ugyan kölcsönösen informálják egymást, de ez nem sokat ér, mert ezzel nem vehetik elejét annak, hogy a hitelkérő ezen bankokkal összeköttetésben nem lévő pénztintezetéknl és pénztőzséreknl ne vegyen igénybe kölcsönöket. Mindezen kalamításoknak a hitel nyilvántartása elejét venné, de bevágná az utjat a könnyelmű adósság-csinálásnak is. A hitelezők a hitel nyilvántartásból a lehető legalaposabban tájékozódást szereznének adósaik megterheltségéről, minél fogva nem dolgoznának bekötött szemekkel, a rizikó csökkentése s' ezegyszermind a kamatláb leszállítását is lehetővé tenné.

Azzal az ellenvetéssel szemben, hogy az államnak nem áll jogában a polgárok magánügyeibe avatkozni, őket cselekvéseikben ellenőrizni és vagyoni viszonyaikat bárki előtt feltárni, a terv barátai a hitellelalkönyvek

intézményére utalnak. Ezek fölállítását alkalmas hasonló kifogások, hasonló rekriminációk hangzottak föl, de ma már senki sem tagadja a telekönyv hasznos voltát és senki sem utózik meg azon, hogy a jelzálogterhek nyilvántartásának és a telekönyv bárki által megtekinthető. Ha azonban a jelzálogkölcsönök nyilvántartása nem eshetik kifogás alá, a közérdek szempontjából az egyén másnemű terhelnek nyilvántartása sem kifogásolható, mert végre is a közérdek követeli, hogy a hitel ravasz fondorlatokkal való kieroszakolással az utja bevágassék. De követeli ezt a közmoral is, mely a hitelezés terén korruptálva van; ennek a korruptciónak megszüntetése és az ebből származó veszélyek elhárítása a, a rendszeres gazdálkodás elveinek a magán-gazdaságban meghonosítása az állam fontos érdeke.

Az eszmet, amely új, de egyszersmind a korra nézve jellemző, úgy adjuk, ahogy vetjük. Sokkal fontosabb dologról van szó, hogyseum afőit a kérdés minden oldalról való beható megvitatása nélkül dönteni lehetne. De a főlötte való elmékedés miúndesetre megérdemli az arra fordítandó időt és egyelőre az eszme közlésével csakis ezt akaruk elérni.

97903. sz. Csongrádvárm. gaz. Egyesületlőtl.

Pályázat gazdasági jutalomdíjra.

A csongrádvármegyei gazdasági egyesület elnöksége a gróf Károlyi Imre féle 200—200 koronás két jutalomdíjra pályázatot hirdet és felhívja a Csongrádvármegye törvényhatóság területén lakó, egy — 1200 nszögöles — holdnál nagyobb és 15 — 1200 négyzögöles — holdnál nem nagyobb földdel bíró földmölőket, hogy azok, akik akar a helyes és okosultó talajmívelés — és állattenyésztésben, akár a kereskedelmi növények termesztésben kitűntek, — folyó évi június hó 30-ig az egyesület titkár hivatalában jelentkezzenek, annival is inkább, mivel a későbbben jelentkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Ujdonságok

Szentes, 1903 május 24.

— **Emlékeztető.** Csongrádvármegye új közkórházát ma délelőtt 11 órakor adják át ünnepiesen a rendeltetésének. Gyülekezés délelőtt háromnegyed 11 órakor a vármegyház nagyertermében, onnan testületi kivonulás a közkórházhoz. — Csongrádvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 25-én, holnap délelőtt 10 órakor tartja rends' évnegyedes közgyűlését a vármegyeház nagyertermében.

— **Gulner államtitkár Szentesen.** Gulner Gyula belügyminiszteri államtitkár tegnap este óta Szentesen időzik, mint Csátó Zsigmond dr. főispán vendége. Az államtitkár a vármegyei közkórház mai megnyitó ünnepére Csongrádon át érkezett körünkbe. Csongrádon Tassándy Imre járási főszolgabíró fogadta a megye nevében a kitűnő vendéget, akik elkísért a földi révig, ahol viszont Mátéffy Ferenc dr. polgármester várta a város díszfogadtát és fogadta és üdvözölte Szentes város nevében, míg Szentesre érkezésekor több törvényhatósági bizottsági tag és a megyei tisztikar élén, a vármegyházán és a megye nevében Ciacriticus Lajos dr. alispán fogadta és üdvözölte. Az üdvözölés után a vármegyei tisztikar tisztelgett az államtitkárnal, aki a mai napot körünkben tölti és valószínűleg az esti vonattal utazik vissza a fővárosba. Az államtitkár kíséretében Némethy Károly dr. belügyminiszteri tanácsos és Raisz

Mélyen elpirulva a hazugság miatt, sírva fakadtam:

»Oh én szerencsétlen, ki most készülsz magamat a nyakadba varrni, holott te már is elhidegültél irántam! Vagy mit jelentsen levertséged és szótlanuságod amióta csak megérkezted?...»

»Épen ezért óhajtottam veled négyeszközt beszélni! Különben olvassd e levelet s' ítéld magad!« mondta Béla és egy sűrűn teletirt levelet nyújtott át.

En mohón futottam át a sorokat, majd sírva gyűrtem össze a levelet s' eldobtam: »Aljas ragalom, mely a névtelenség védő szarnya alatt celszövőden működik!... En idegen férfikkal kaczerkodom?... Elfogadom udvarlasukat?... Hitegetem őket?... S te ezt hiszed?...»

»Nem hiszem! Már hogy is hinnem! mondá ő izgatottan. »Es mégis! Ha együtt megjelentünk bárhol, s' hallottam, amint megjegyezted: De szép egy pár! éreztem, hogy érdemietlenül osztozom veled e dicsőségben. Vagy ha elgondoltam, hogy te egy egész vármegye ifjának, vénének kényezetettd kedvezence, enyém leszesz, azon tűnődtem, vajjon méltó vagyok én e mérhetetlen boldogságra. Ezért nem lepett volna meg, ha az utolsó percben megdondott volna és én — bár fájó szívvel — de lemondottam volna birhatásodról! E szavakkal átőlelt és én bűnbánóan borultam hatalmas kebelébre.

Azután karöltve aradozó boldogsággal tértünk vissza a szalónba, az időközben összecsiglett násznép közé, hogy fogadjuk a minden oldalról felhangzó szerencsekívánatokat.

HUBA.

Gedeon dr. osztálytanácsos szintén Szentese érkezték a kórházmegnyitő ünnepségre.

— **A városok új jövedelme.** A vidék városok új jövedelmi forrásáról a belügyi- és pénzügyi ministériumok között megindult tárgyalások, mint félhivatalosan jelentik, sikerre vezettek és L u k á c s László pénzügyminiszter már legközelebb, — ha erre a parlament viszonyok alkalmasnak lesznek, törvényjavaslatot nyújt be a képviselőházhoz, amelyben a városoknak, azok közigazgatási és kulturális terének apasztatására. Nem tudjuk még, hogy a minisztérium nem-e csak a törvényhatósági jogú városok jövedelmét kívánja ezen eszközökkel szaporítani és éppen ezért nem ártana ha ez iránt már a legközelebbi városi közgyűlés elé indítvány tétetnék, mert végre is a rendezett tanácsú városok anyagi helyzetét ma semmivel se rosszabb, mint a törvényhatóságoké.

— **Molnár Jenőt elítélték.** A szegedi büntető törvényszék előtti érdekes bűnper folyt le f. hó 22-én. Városunk országgyűlési képviselője M o l n á r Jenő dr. volt a vádlott, akit jogosulatlan nyilvános politizálásért állított a vád a bírák elé. A jogosulatlan nyilvános politizálás ez az esete abban az időben történt, mikor a csődbe jutott S i m a Ferenc nevén nem szerepelhetett az akkori C s o n g r á d megyei E l l e n z é k című lap, mely feltámasztása volt a kimult S z e n t e s i L a p -nak. Abban az időben M o l n á r Jenő dr. volt a lap hivatalosan megnevezett kiadótulajdonosa és miután az újságban, bár kaucióra, tehát erre jogosultsága nem volt — egyre-másra politizáltak — e jogosulatlan politizálásért a kiadótulajdonos került bele a csavába, ő elene indították meg a sajtóvétségért a bűnper. A vizsgálat során M o l n á r tagadta ugyan, hogy ő lett volna a lap kiadótulajdonosa, de e tagadásal szemben állott a kétségbevonhatatlan hivatalos bejelentés arról, hogy igenis ő a kiadótulajdonos. Így — ilyen előzmények mellett folyt le Szegeden f. hó 22-én az érdekes bűnper, mely azzal ért egyelőre véget, hogy a törvényszék M o l n á r Jenőt a jogosulatlan politizálásért két havi fogházra ítélte el.

— **Művész-est.** A jótékony négyilet pünkösdi másnapi hangversenye iránt, melyet saját pénzátára javára rendez az egyület, olyan élénk érdeklődés mutatkozik városzerte, hogy jól teszik, akik a ritka alkalmat kínálkozó műveltségben résztvenni kívánnak, ha minél előbb előre megváltják a helyüket. A hangverseny műsora most már véglegesen meg van állapítva és holnap ki is lesz bocsátva. A műsora következő: Z o n g o r a j á t é k: V a r g h á n é urnőtől; F r a n z Ö s z s z e l e dal, éneklő V a r á d y M a r g i t ének-művésznő az opera tagja; élőkép: H á z i hangverseny; D a n k ó n ó t á k, éneklő N á n á s y G é z a népszimfonikus a Népszínház vezetője; M á d e r; T é g e d s z e r e t l e k ö r ö k k é e dal, éneklő V a r á d y M a r g i t ének-művésznő. II szakasz: Z o n g o r a j á t é k: V a r g h á n é urnőtől; D e n z a: S i t u a t i o m a i s e dal, éneklő V a r á d y M a r g i t; S e h u h m a n n; P r e u m e r e i; H u b a y; C s a r d a j e l e n e t e k; h e g d ű n j a z s a A r a n y J á n o s; F r e i l i g r a t h; A v i r á g o k b o s s z ú j a z e n e s n é m a j á t é k; K u r u d a i o k e, éneklő N á n á s y G é z a; M a g y a r n é p d a l o k e, éneklő V a r á d y M a r g i t. J e g y e k a h a n g v e r s e n y e S z a b ó L a j o s (Szepe Karoly) üzletében várható előre a következő árakon: 1, 2, 3, 4, 7, 8 s z a m ű p a h o l y o k m i n d k é t o l d a l o n 12 korona; 5, 6 s z a m ű p a h o l y o k m i n d k é t o l d a l o n 9 korona; s z a m o z o t t t á m l á s s z é k 2 korona 40 fillér: erkélyülés az 1-ső sorban

2 kor. 40 fillér, a 2-ik sorban 2 korona; számozatlan ülőhely 1 korona 60 fillér; földszinti állóhely 1 korona; karzati ülőhely 60 fillér. állóhely 40 fillér. Előadás után tánc lesz.

— **Halálozás.** Megrendült gyászcsert hírét kaptuk 21-én Dorosmán. E s z e s M á t y á s tekintélyes földbirtokos és gőzmalomtulajdonos 20-án este szívveléjé folytán hirtelen váratlan meghalt, mely gyászba döntve özvegyét, kicsiny árvaít, nagyszámú rokonait és tisztelt barátait. A javakorabeli férfiú ki vármegyei közéletünkben is jelentős szerepet vitt, csúsz bántalom folytán már néhány év óta szüzbajos is volt. Ezt a betegséget nagyban fokozták annak a politikai bűnpernek az izgalmai, mely ellene a tapéji választásból eredően folyt és amely — mint erről éppen előző számmal egyikében hírt adtunk, teljes felmentésével végződött, tehát fényes elégtételt szolgáltatott neki az ellene indult hájszával szemben. Már e bűnper tárgyalása folyamán nagyon rosszul lett egyszer ifj. E s z e s M á t y á s, szédelés fogta el és panaszkodott, hogy alig bírja az izgalmakat. Főmentetése után harmadnapra bekövetkezett hirtelen-váratlan halála, mely bennünket szinte megdöbbentett. Temetése Dorosmán, a község népének imponzans részvétel mellett f. hó 23-án délelőtt volt s az egyházi szertartás után holttestét Csongrádra szállították, ahol ugyanaz nap délután tették a család sírboltban örök nyugalomra. A szomorú esetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

»Öz. Eszes Mátyásné Fiedermann Ilona és gyermekei: Piroksa, István és Ilonka úgy a maguk, mint alulírottak és a nagyszámú rokonság nevében fájdalommal sávvvel jelentik a legjobb férj és apa Eszes Mátyásnak élete 35-ik, boldog házasságának 13-ik évében, f. évi május hó 20-án este 7 órakor szívveléjében hirtelen történt gyászos elhunytát. A megöledogult hűt tetemei f. évi május hó 22-én délelőtt 11 órakor fognak a gyászháznál róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni s Csongrádon ugyanaznap délután 4 órakor a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat Dorosmán f. hó 22-én délelőtt 8 órakor, Csongrádon pedig f. hó 23-án délelőtt 8 órakor fog a róm. kath. templomban az Egék Urának bemutatattani.

— **Forint és korona.** Schogyse akar átmenni a koronában való számítás a közönség véérébe. Ha az előzőeken kereskedő vagy iparos megmondja valaminek az árat koronában, sokan ezt csak úgy értik meg, ha előbb elgondolkoznak és utanszámítják, hogy ugyan hány forint és krajcár az? Az öregek meg egyáltalán nem igen tudnak koronában számítani. Pedig immár körülbelül három esztendeje, hogy a koronába való számítás behozták az államhivatalokba. Most aztán olyan rendeletet bocsátottak ki, hogy az állami pénztárak és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok minden erejükkel igyekezzenek oda-hatni, hogy a közönséget is rászoktassák a koronába való számításra. De ennek valószínűleg csak úgy lesz foganatja, ha végre az ezüst forintosokat és a két filléreseket is melyeket rendszerint ma is csak egy krajcárnak számítanak, teljesen kivonják a forgalomból.

— **Csongrádi tanulók Szegeden.** A csongrádi polgári iskolák 80 fű és 70 leány növendéke f. hó 20-án külön hajón kirándulást tett, a tanárok vezetése alatt Szegedre. A tanulókat ott T e r g i n a Gyula dr. kir. tanfelügyelő kalauzolta. Megnézték a Kossuthszobrot és a város egyéb nevezetességeit. Délelőtt a kultúrpalotában is voltak, ahol R e i n z e r J á n o s könyvtárigazgató mutogatott meg mindent a kíváncsi vendégeknek. Dében a külbahajón megebedeltek s aztán visszautaztak Csongrádra.

— **Tolvajszövegetek.** Szentesen a múlt hetekben valóságos tolvajszövegetek fosztogatta a gazdákat tyúkterrecci. A rendőrség hosszas nyomozás után kézrekerítette a banda tagjait és a bíróság elé állította Szegedre, ahol f. hó 20-án ítéletkez fölöttük. Öten voltak a vádlottak, akik közül M a l k ó t s J ó z s e f, L a k a t o s J ó z s e f, L a k a t o s R o z á l és R á c z R o z á l szedték össze a baromfiakat, M o l n á r E s z t e r pedig, aki a lopott tyúkok

párját egy korona 40 fillér potomárban összevasarolta fölük, az orgazda szerepét vitte. Az ügyesség az előbbi négy vádított ellen lopás, az utóbb nevezett ellen pedig orgazdaság miatt emelt vádat. A bíróság, a bizonyító eljárás befejezte után, tekintve a lopott tyúkok értékét és a bűncselekmények ekkövetésének módját, M a l k ó c s o t 2 évi egyházza, L a k a t o s J ó z s e f t 8 havi börtönré, L a k a t o s R o z á l t 8 havi börtönré, M o l n á r E s z t e r t 6 havi börtönré és R á c z R o z á l t 2 havi fogházra ítélte el, aki ellen mindannyian fölebbezték.

— **Dráma a csongrádi búcsún.** Megrázó dráma folyt le a napokban a csongrádi tanyák között. Az esetről F e l f ö l d i Mihály tett panaszt a csendőrségnek. A panasz szerint a nevezettnek 22 éves R ó k u s nevű fia f. hó 17-én a község határában levő Orbánkeresztény tartott búcsún járt, ahonnan aznap este hazatérve, a nélkül hogy fájdalomról panaszkodott volna, lefeküdt és fel se kelt többé, mert 18-án este meghalt. Mi okozta halálát: a fiú nem tudta megmondani, még arról se volt képes felvilágosítást adni miye faj. Az apa abban gyászol, hogy fiát a búcsún verték meg halálosan. A csendőrség ezen az alapon indult el és nyomozása mutatja hogy az apa gyanúja alapos volt. Fiat tényleg a búcsún verték meg úgy hogy belehalt. A tetestet is kiderítették P ö l ö s F e r e n c csongrád-tanyai legény személyében aki úgy adja elő a dolgot, hogy mikor ő a búcsúróll egy B a k s a i M a r i nevű leánnyal hazafelé tartott, F e l f ö l d i R ó k u s egy meggyarúddal megtamadt és meg akarta ütni. Ő akkor fellökte a legényt megkapta kezét a tudat és egyszer végigvágott rajta, aztán ott hagyta. Hogy ez így történt azt a leány is vallja. Az ügyben a vizsgálatot a csongrádi járásbírószegedi P ö l ö s t le tartóztatták.

— **Gyermek-színelőadás.** Az izraelita iskolás gyermekek csütörtöki műkedvelő előadása szép számú közönséget vonzott a színházba, mely mindvégig nagy érdeklődéssel kísérte az előadást és sokat tapsolt az apró műkedvelőknek, akik derekasan megállták a helyüket és akik közül nem egy meglepő ügyességgel és otthoniassággal mozgott a világot jelentő deszkákra. Az előadás szép védelmet hozott a nemes, emberbaráti célnak, melynek javára rendezték.

— **A gőzgépezelő és kazánfűtők képzésű vizsgáló Szegeden** június hó 7-én délelőtt 9 órakor fognak megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények 6—10 nappal előbb küldendők be a ker. iparfelügyelőséghez Szegedre Szilágyi-útca 1. szám.

— **Borjú a törvényben.** G ö m ö r i Imre napzsamos a télen elköltött L á s z l ó Vilmos dr. városi főorvos istállójából egy borjút és eladta azt 30 koronáért K o v á c s J á n o s mézárasnak. Hogy azonban K o v á c s a borjút levaghasa, járlatra volt szüksége. G ö m ö r i ezt úgy intézte el, hogy megbízta a nevezett mézárost, kérjen nevében N a g y J ó z s e f névre járlatot, mivel a borjút az ő tehene ellette. A rendőrségen azonban rajottek a turpiszságra és így kerültek: G ö m ö r i is; K o v á c s is a szegedi törvényszék elé. Az ügyesség az egyik ellen lopásért, a másik ellen orgazdaságot indított bűnper, melynek tárgyalása során azonban kiderült, hogy K o v á c s nem tudta, nem is tudhatta a borjút lopott voltát. Így őt fel is mentették, ellenben G ö m ö r i t 14 napi fogházra ítélték el, ami ellen fölebbezett.

— **Felekezeti harc Dorosmán.** Valóságos felekezeti harc kezdődött Dorosmán a község plebanosa és az egyik állami tanító között. N a g y Z a k á r plebanos ugyanaz panaszt tett a közoktatásügyi miniszternél N y é k i György állami tanító ellen azért, mert állítólag a keresztjárat napok körmenetei alkalmával kalapját a fejéről levenni vonakodott. A tanfelügyelő — miniszteri utasításra — megindította a vizsgálatot. N y é k i a z z a védekezik, hogy ő református és így vallá-

sának szabályai szerint nem tartozik levenni a kalapot. Ami igaz is.

— **A sorozás elhalasztása.** Báró Fehérváry Géza honvédelmi miniszter körlevelében értesítette a törvényhatóságokat, hogy az idej ujoncozást, az ismert politikai viszonyok következtében, július hó 1-től augusztus 29-ig terjedő időtartamra halasztották el. Ez már az ujoncozás harmadik elhalasztása.

— **Egy pénzügynök üzemel.** Alig van város, melyben minden idetevő ember, akit azelőtt soha senki nem ismert, nem látott olyan hamar tudna bízalomra szert tenni, mint nálunk. Különösen ha az illető azzal jön, hogy ő olcsó pénzt tud szerezni a hitelre szorulóknak. Példa ez állításunk igaz voltának bizonyítására a Kalmár László itteni szereplése. Kalmár László állítólag Vásárhelyről zónázott át hozzánk, hitel miveletében dolgozni. Nem ismerte senki. Azt se tudta senki: van-e a világon vagy nincsen. Itt kibérelt egy hónapos szobát, aztán közzétett egy hirdetőt, hogy ő olcsó kölcsönöket közvetít, régi drága kölcsönöket konvertál. És az emberek hitték a hirdetésnek, lépre mentek az olcsó pénzzel való kecseszítésnek. Kalmár László a hitel miveletet k elölleges költségeire többektől vett fel kisebb-nagyobb összegeket, a rendőrhatalóság figyelmébe volt ezeket az üzelmekre, de — tenni, semmitsem tett ellenük, míg egy szép napon a hitegetettek is, a rendőrség is arra ébredtek, hogy az ügynök úr rászedte a közönséget és mikor ezért vádat emeltek ellene, egy szép napon odébb állott. Most aztán csalás miatt folyva ellene az eljárás, az ügyészség meg is kereste a kapitányt, hogy az erről szóló végzést kézbesítse ki neki s amennyiben eltávozott volna, nyomozza ki: hová ment? De erről Kalmár aligha értesítette eltűnésekor a rendőrséget és ezt bizony a rendőrség nem is fogja kinyomozni sohasem.

— **Örökbe.** Egy szegény családapája, aki kereset és munka nélkül állván, képtelen magát és családját fentartani, könyörületesszivekhez fordul a kérésrel, hogy fogadnak örökbe négy és fél éves két kicsi, szép és egészséges ikerszülető leánygyermekét. A jólelkű emberek az illetőt és a gyermekeket az I. tized 759. számú háznál találják.

— **Lopás.** Özvegy Huszár Andrásné panaszt tett a csendőrségnél, hogy folyó hó 22-én valaki a lakásában levő egyik szekrényből 170 korona papírpénzt ellopott. A csendőrség megindította a nyomozást és a tettest Ivánovics Danielné személyében hamarosan kézrekerítette. Az asszony beismerte a lopást és így megindítják ellene a bűnvádi eljárást.

— **Vásárok.** Hódmezővásárhelyen az idej tavaszi országos vásár június 6—7 és 8-ik napjain lesz. A vásár első napján lesz a jószágvásár, melyre azonban sertések — a sertésvész miatt — nem hajthatók fel. Kisteleki községnak megengedte a kereskedelmiügyi miniszter, hogy elmaradt vásárai helyett f. hó 31-én, hasított körmű állatokra pótvásárt tarthasson.

— **Talált amulett.** Balhazár Antal borbélyeség f. hó 22-én egy arany amulettet talált az utcán. A magat igazoló tulajdonos e tárgyat a nevezettél, Szathmáry Karoly fodrászüzletében átveheti.

— **Óvás a gazdálkodók érdekében.** Tekintettel a küszöbön levő jég- és tűzkar átalány biztosítási idényre. arra figyelmeztetjük a közönséget, hogy ne biztosítsanak idegen házal ügynököknél? mert van helyben megbízható ügynök, aki karesetnél felei érdekeit a legjobb lelkiismerettel képviseli, a károsultakat legjobban kielégíti és — a mi főtényező — a díjakat legcselebban szabja meg. Jég-biztosításnál új előnyös feltételek. Ajánljuk mint ilyen Hoffmann Jakab urat, a Magyar-Francia Biztosító Intézet helybeli, előnyösen ismert képviselőjét. Üzlete: Haris-ház a református templommal szemben.

— **Olcsó jelzalog pénzkölcsön** kapható 4 százalék kamatra. 15—20—30—33—40 és 50 évi lefizetésre a birtok tényleges értéke jellegig. Bővebb felvilágosítást nyújt Hoffmann Jakab divatárú kereskedő Szentesen Haris-ház.

* **Csodálatos** azon eredmény, melyet a t. hölgyek a Balassa-féle valódi angol ugorkatej használata által elérnek. Néhány nap után eltűnt az arczbőről szeplőt, pattanást és egyéb bőrbaját, kisimítja a ráncokat és redőket, az arcbort üdév. finommá varázsolja. A párisi és bécsi kiállításokon kitüntetett szer, mely rövidesen nálunk is mint Angolországban az összes szépítőszereket kiszorítja. Az üveg ára 2 korona; hozzávaló valódi angol ugorkaszappan 1 korona és puder 1 k. 20 fill. és 2 korona. Postán küldi. Balassa, K. gyógyszerháza Temesvár. Kadható minden gyógyszerüzletben.

* **A t. hölgyközönségnek.** Csak egyszer próbaképpen rendeljék meg a csodálatos valódi angol szépítő szer, az ugorkatejet, és meg fognak róla győződni, hogy ezen csodaszer azonnal eltávolít szeplőt, májoltot és mindenféle tisztatlanságot az arcról és a bőrt üdév, fiatalló varázsolja. A párisi és bécsi kiállításokon aranyéremmel kitüntetve. Ara 2 korona hozzá való valódi angol ugorkaszappan 1 kor., puder 1 kor. 20 fill. és 2 kor. Valógi angol minőségben kapható Balassa Kornél gyógyszerüzletében Temesvár, a hová minden postai rendelés címzendő. Kapható minden gyógyszerüzletben.

* **Feladatunk és célunk a betegek táplálásánál** a testet akképpen megtartani, hogy a természet által adott erő a betegségek okozóinak leküzdésére tevékeny maradjon és hogy képes legyen a beteges változásokat a megtámadott szervekben legyőzni. Különösen lázas betegknél, krónikus fertőző bajoknál, mint pl. a tüdőgümőkörnél, hol a szövetek szétmállása fokozott. A fehérsye szükséglet magasabb. Az anyagnak pótlása a taplakozás által a legtöbb esetben az étvágyának teljes hiánya és az emésztési zavarok miatt meggátoltatik. Különösen nehéz a mindennapi étellel a szükséges fehérsyének nyújtása, mely a tápláléknak az életműködéséhez nélkülözhetetlen alkatrésze. Könnyen sikerül ennek a pótlása a Somatose segítségével, mivel ezen hűsöb előállított erősítő szer csaknem kizárólag fehérsyét tartalmaz teljesen oldódó és könnyen felszívódó alakban miáltal az emésztési szervek igénybe nem veszi hanem egyenesen a test nedvei által vétetik fel. Ezen kívül a Somatosenak még azon jó tulajdonsága van, hogy nagy mértékben fokozza az erőt és étvágyat.

Himzett blúzok Appenzeli himzés! ki-
uamba! 2 ftt 50 kraj-
cártól körülbelül 50 ftig. Portó és már vám-
mentesen házhoz ho dva. Gazdag mintagyű-
temény illusztrációkkal fordul postával. Hen-
neberg selyemgyára Zürich. (7.)

Irodalom.

A francia forradalom felvilágosodott tanait először az arisztokrácia karolta fel. A sors kedveli az ilyen ellentéteket és az eszmékért, melyeket a sansculottek vittek diadalra, először a szalonok finom urai és csipkés dámaí lelkesültek. A Walpole párisi leveleit kell olvasni, vagy Taine finom leírását, hogy egészen élvezze az ember azt a finom illatot, melyet az olyan hölgyek, mint Choiseul hercegné, vagy Madame Du Deffand szinte fiheltek. Az élet szinte ünneppé vált, nem hiányzott az ihlet sem és bármi-
n kötelező volt a galantéria, a beszélgetés nem tért ki a tudomány és a humanitás problémái elől sem és a nők egész hűségüket abba helyezték, hogy ott is tündököljenek. E szalonokban érintkezett az előkelő világ nemcsak az írakkal, hanem a gazdag polgári körökkel is, melyek életmódja már ekkor egészen hasonlóvá vált az arisztokráciához.

Erről a korról szól igen érdekesen a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 188. füzeté.
A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marcali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált

kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; fuzetenként is kapható 60 fillérével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Feloldsszerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**
Társaszerkesztő: **MÁTEFFY LÁSZLÓ.**
Kiadótulajdonos a „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

6143
1903. Szentes város polgármesterétől.

Hirdetmény.

Szentes város által Nagy Tőke állomásra építendő barom-rakodó építési munkálatainak biztosítására a polgármesteri hivatalban 1903. évi június hó 9-én d. u. 3 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A baromrakodó tervei, költségvetése és a vállalati feltételek a hivatalos órák alatt a városi mérnök hivatalban megtekinthetők.

Szentes, 1903. május 16.

Dr. Mátéffy Ferenc,
polgármester.

Idej friss töltésű bel- és külföldi összes ásvány- és gyógyvizek megérkeztek és kaphatók:

Eisler Lajos csemege és fűszer üzletében, **Haris-ház.** 3—3

Lakás változtatás.

Alólírott tisztelettel hozom tudomására szives megrendelöimnek, hogy lakásom Mócz Kálmán üvegkereskedő úr háza emeleten levő helyiségbe helyeztem át, ugyanott egy ügyes gyakorlott varró leány felvétetik és egy tanuló-leány. Jó házaktól való leányokat elfogadok varrás és szabás tanítására; mivel újra rendes családi helyzetbe jutottam nőülésem folytán. Eszedezem számos megrendeléseikért a mélyen tisztelt úrhölgyeknek;

maradtam mély tisztelettel:

2—2 **Zsoldos János**
női szabó.

Hirdetmény.

Szentes város tulajdonát képező alsó és felső csordajárásokon termett fű egyszerű kaszálásra, 1100 □ öles holdanként, a helyszínen megtartandó nyilvános árverésen, azonnali készpénzfizetés mellett el fog adatni, és pedig 1903. évi június hó 2-án d. e. 8 órakor az alsó csordajáráson, 1903. évi június hó 3-án d. e. 9 órakor a felső csordajáráson.

Szentes 1903. május hó 22.

Dr. Mátéffy Ferenc
polgármester.

50 évi siker!

Eszéki
ARCZENŐCS
és eszéki
SZALVATOR SZAPPAN

eltávolítja a szepőt, máj-
foltot és a bőr összes tisztá-
tatlanságát

Valódi orvok is a

DIENES J. C. SZALVATOR
gyógytárából
ESZÉKEN FELSŐVÁROS.

1 tégely eszéki arckenőcs ára: 70 fill. és 1 kor.
1 drb. Szalvator-szappan " 1 korona
1 tégely kézi paszta " 20 fillér.
Lyoni rizspor kis doboz 1 kor. nagy doboz 2 kor.
Ezen cikkek mentek minden ártalmatlan alkatrésztől és megfelelnek tökéletesen a 71.012 számú B. rendeletnek.

Főraktár BUDAPESTEN:

TORÓK JÓZSEF
gyógyszerész

VI. Király-utca 12. és Andrássy-út 29.

Eladó föld.

Felső réten, a Várhát alatt, Vattay Vincze tanítónak 16⁹⁹⁹/1200 hold földje a feleterméssel együtt örök áron eladó, vagy pedig f. évi szept 29-től több évre haszonbérbe kiadó. — Ertekezni lehet I. t. 172. sz. alatt. 3—2

Károlyi József

I-só tized 634. és 362. sz. kispiaci háza eladók.

Jóminőségű saját termésű borai, valamint többféle használt ajtó, ablakok, ezek közt egy üzletajtóra való rolós ajtó, belső üvegajtóval együtt — eladók. 3—2

Med. dr. Traub József
gyomorpora
Gastricin

orvosilag megvizsgálva és
kipróbálva.

Ezer meg ezer embert kényszerít gyomor-, bél- vagy más baj is szigorú diétára, ami életüket kinossá teszi. Dr. Traub József gyomorporának a Gastricinnek használata folytán a diéta rövid idő alatt teljesen fölöslegessé válik. Betegek, akiknek bő étkezés által teljes erőben kell magukat megtartaniuk, ezt Gastricin-nel teljesen elérik. Gastricin a muló bajknál, amilyen a gyomorérges, bűfőges, tel-fűvódás, gyomorfájás, hányás, göres, hányinger és szorongás, vagy rossz emésztésből eredő fájás, — azonnal hat és hosszabb használat után régi gyomor és bélbajokat, melyek eddig minden gyógyszerrel dacoltak, szintén meggyógyít. — Gastricin nem hashajtó szer, de tökéletesen szabályozza a székletét. Közelebbit a prospektusokból. — Orvos uraknak ingyen próbaküldemény.

Kapható a legtöbb gyógyszer-tárban.

Főraktár: Salvator gyógyszer-tár Pozsonyban.

Nagyrban a gyógyszer-kereskedőknél.

Nagy doboz 3 kor. — kis doboz 2 kor.
— bérmentve 20, ajánlottan 45 fillérral drágább.

26—5

Schicht-szappan

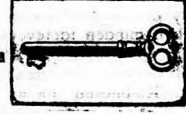
„szarvas“

vagy

„kules“

Jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Mucsiháton

a Horváth Mihály-féle tanya-föld, kedvező feltételek mellett örök áron eladó.
3—2 **Dr. Poláček Albert.**

Kiadó lakás.

Dr. Tary József I. tizedbeli ifj. Kovács János építész-féle házában egy 4 szobás lakás, mellék-helyiségekkel együtt kiadó. Ertekezni lehet Szeder Jánossal.

SZIKFŰVIRAGOT

és egyéb **gyógynövényeket** szárított állapotban vesz:

Lamberger Lajos — Szegeden
Iroda: Tisza-Lajos-körút, 61. szám. 2-1

Érsek Imre I. 698. számú háza olcsón kedvező feltételek mellett eladó.

GLÓBUS-

tisztító kivonat

jobban tisztít, mint minden más tisztítószer.

4—

Lincolni társaságban: LINCOLN TÁRSASÁG
Iloomobil- és c. gyár, New York.

2. és 3. va. 1. szék és minden egyéb gazdasági gép.

Legjobb sorozatgépek, szecskavágók, fűnyírók, kukorica-morzsolók, durvítók, bűbimunkák, szecskes acél-akák.

„Columbia-Drill“

2 1/2 gész 12 horvát, számkarabok, hengeres, uszító-roszák, konyhagyógyók, kasszák- és erdő-ékek, erdőnyírók, boronák.

Locomobil és gé. áll. gépek-készletek

Clayton & Shuttleworth

Budapest Váci-körút 63. sz.

Athal a 7e. irányosabb árak mellett ajánlatnak:

URANOS-KEK

ruha-mosáshoz a legjobb kékítő szer. Torvényesen védve. Mosóöntetkekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékítő. Olcsó és felülmulthatlan. kis üveg 24 fillér. tiszteri mosáshoz elegendő 1 nagy üveg 1-60 kor. fel üveg 1 k. Kapható mindenütt! Utánzatoktól óvakodjunk.

Kizárólagos gyártói:

HOCHSINGER TESTVÉREK vegyészeti gyára

20—

Budapest, VI., Rózsa-utca 85.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Orvsrendőrileg megvizsgálva és jóváhagyva.

A üvegek adjustálása kereskedelmi törvényszéki mintaoltalom aiatl áll.

Ez a balzsam belsőleg és külsőleg hasznos Mert: 1. Utólérhetlenül hatékony gyógyszer a tudó és mell minden betegségben, csillapítja a katarust és megállítja a lépet, enyhíti a fájóalmakökögést és még idült ilyen bozokat is meggyógyít 2. Kitünő hatású torokgyulladásnál, rekedtségnél és minden torokbajnál stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepő gyorsan gyógyít gyomorgörcsöt, köhliket és belszzagtatást. 5. Kellemesen hashajtó és vértisztító, megtisztítja a veséket megszünteti a hipochondriát és búskomorságot és erősíti az étvágyat és az emésztést. 6. Kitünő hatású fogfájásra, lukas fognál, szájpénésznél s minden fog és szájfájásnál és megszünteti a bőfőgést s a gyomorból fakadó kellemetlen szájízűt. 7. Külsőleg kitünő szer minden sebre, forróság okozta hólyagokra, fisztulára, szemölcsre, égési sebekre, fagyos daganatokra, ruh, övar és kiütések ellen. Megszünteti lőfájást, zúgást, szaggatást, csúzt, fűlfájást stb. Mindig pontosan kell figyelni a fenti zöld opácavédjegyre! Hamisítások ellen leg-

obban véd a gyárból eredeti papirkartonokban való közvetlen megrendelés, 12 kis vagy 6 nagy üveggel 4 korona bérmentve az osztrák magyar birodalom bármely postaalomására Bosznia és Hercegovinába 4 k. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés csakis az összeg előleges beküldése vagy előleg küldése mellett.

Miert szenved ön? holott minden, még oly régi sebre is biztos gyógyulást találhat és csaknem mindig elkerülhet minden fájdalmas és veszélyes operációt sőt amputációt is,

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcsével

mely rendkívüli tisztítóerejű sebek gyógyításában a fájdalom csillapításában felülmulthatatlan. Valódi centifolia kenőcs használható gyermekágyasok rosszallásánál, tejelválasztásuk fennakadásánál, mellkeményedésnél, orbáncnál, minden régi sebre, nyílt láb és csontsebekre sósólyas ellen, dagadt labakra, sőt csontszúrnál is, ütött, szúrt, lőtt, vágott vagy zúzott sebeknél minden idegen anyag kihúzására, amilyen üveg vagy faszálka, homok, serét, tövis stb. minden daganatnál, kinövésnél, karbunkulusnál, képződményeknél, sőt ráknál; új szipclynál, körömdaganatnál, kihólyagzásnál, kisebzett lábra, minden égési sebre, fagyra, a betegek felfekvésére, vér és nyakdaganatra, fülfolyásra s a gyermekek ötvárra stb. stb. Szétküldés csakis a pénz előleges beküldése mellett. Bérmentve, csomagolás és szállítóiévével 2 tégely 3 kor. 50 fillér. Eredeti bizonyítványok egész tömege. O vakodjunk hatástalan hamisítványoktól és ügyeljük, hogy minden tégelyen: „Schutzengel Apotheke des Thierry (Adolf) in Pragrad“ van beégetve

E gyógyhatásában fölülmulthatatlan két szer soha nincs romlásnak kitéve, sőt minél régiebbek, annál értékesebbek és hatásosabbak, így és hőség nem árt nekik, tehát mindenféle időszakban szállíthatók. Csak nem mindig segítenek és gyógyítanak, legalább is az orvos megérkezéseig. Természetes, hogy soha sem szabad hamisítványokat vagy más ilyes ajánlott érték és hatás nélküli, úgynevezett pótszereket igénybe venni, melyekért haszontalanul dobjuk ki a pénzt, ha nem mindig csak e két jónak bizonyult, szolid, olcsó, megbízható, e mellett teljesen ártalmatlan, közismert szerhez kell folyamodni, miket minden eshetőségre, minden családnak készletben kellene tartani. Ahol valódi minőségben a valódiság minden ismertető jelével nem kaphatók legegyszerűbb közvetlen megrendelést cimezni.

„Thierry (Adolf) gyógyszerész Schutzengel-Apotheke“ Pragradban — Rohitsch Sauerbrunn mellett

Központi raktár Budapesten: Török J. gyógyszerárban, Zigrábban Mittelbach S gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél. 20—20

376. A körös-tisza-marosi árm. és belvizsszab. társulat báboczkamind-szentí szakasz-igazgatóságától.

Hirdetmény.

A Körös-tisza marosi ármentesítő és belvizsszab. társulat báboczkamind-szentí szakaszának védgátjain a lucerna kaszálóknak és egyéb fűtermésnek ez évi november 1-ig terjedő haszná-lata — a magtermelés és legeltetés szakaszokban nyilvános árverés útján, azonnali készpénz fizetés mellett, a helyszínén a legtöbbet ígérőknek a folyó évi május hó 26, 27 és 28-ik nap-jain bizottságilag haszonbérbe fog adatni.

Az eladás sorrendje a következő:

1., Május 26-án reggel 8 óraker a báboczkai alsó gátrés s paggáti őrház feletti elágazástól kezdve a báboczkai felső határig, azután a mostani védvonalt az új báboczkai gát felső végpontjától kezdve a jaksoni őrházig, délután az őrháztól a teési magaspartig.

2., Május 27-én reggel 9 óraker a Szegfű-csárdánál kezdve a Kurczatoroki őrházig, délután az őrháztól a szegvár-szentési határig.

3., Május 28-án reggel 1/2 9 óraker a szegvár-szentési határtól kezdve a kucori (:6 számú:) őrházig, délu-tán az őrháztól a teési magas partig.

Szentesen, 1903. május hó 14-én

Schneider József h. igazgató, szakasz-mérnök.

Szép bajusz

nyerhető

a hires hajdúsági

Bajuszpedrő

használatá által

Kapható SZENTESÉN

a Gömbös-féle „MAGYAR KIRALY“ gyógyszerertárban

MÜLLER gyógyszerésznél.

Egy doboz ára 50 fillér. 15—1

A magyar királyi államvasútak gépgyárának vezérigazgatója.

10-9

BUDAPEST, V. KER. VACZI-KÖRÚT 32. SZ.

Ajánlja a magyar királyi államvasútak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőz-
cséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND-LOCOMOBILIAIT és végre

„MILLENNIUM” legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marok-
rakó- és kévekötő- aratógépeit, továbbá
aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Kizárólagos képviselő: Márkus József, Orosháza.

A párisi világkiállításon „Grand Prix” a legnagyobb kitüntetés.

PSERHOFER J. vértisztító labdaccai.

Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, amelyben ezen háziszerből készült nem volna található. Számátlan orvos által ezen labdacok háziszerül ajánlottak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint *epe-savarak, májbajok, kölika, vértululások, aranyér, béltelenség* s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságukról fogva kitűnő hatással vannak *vérszegénység* s az abból eredő bajoknál is, így *sápkornál*, idegességből származó *fejfájásoknál* stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legcékelyebb fájdalmat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is bevehetők.

Ezen vértisztító labdacok csakis a **Pserhofer J.-féle** az „**Arany birodalmi almához**” címzett **gyógyszertárban Bécsben I., Singerstrasse 15. sz.** a készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik 1 frt 05 krba kerül. Az összeg előzetes beküldésnél bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 frt 35 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr., 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacok a legkülönfélébb nevű és alakok alatt utánoztatnak: ennek következtében kértik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névalírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással, vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaíratból, melyet a labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzám intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, ki ezen labdacokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Tisztelt Pserhofer ur! Bécs, 1888. ápril. hó 30-án.

Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 5 tekercest az ön felülmúlhatatlan vértisztító labdacsaiból utánvétellel, Fogadjá ez úton s a legmélyebb köszönetemet labdaccai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferencz Köln Lindenthal.

midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdacsaiból s azoknak allandó használatá folytán tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel

Weinzettel Josefa.

Eiehengraberamt Gföhl mellett 1898. márc. 27

Tekintetes ur!

Alulírott ismételtén kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemel kifejezni ezen labdacok értéke felett és azokat a jól csak alkalmam nyílik a szenvedőknek a legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használatára önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gótschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacseinak köszönhetem, hogy egy gyomorhajból, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogyni s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Tekintetes ur! Hrasche, Földnik mellett, 1897. szept. 12.

Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom. Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatraméltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, amint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Knificz Teréz.

Mélyen tisztelt úr! Bécs-Ujhely 1887. nov. 9. én.

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott,

Bernhardi alpesi-fű liqueur, Bernhard W.
O.-tól Bregenzben. egész üveg 2 frt 60 kr., fél üveg 1 frt 40 kr., negyed üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatású, legjobb szar minden köszvényes és csúszó bajok, u. m.: gerinczagybantalom, tagazagatás, ischiás, migraine, degos fogfájás, főfájás, fülzaggatás stb. stb ellen 1 frt 20 kr.

Angol osodabalszam, Pserhofer J. -től egy üveg 50 kr.

Fagybalszam, Pserhofer J. -től. Évek óta a fagyos tagokra és minden idült sebre. mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.

„Stoll“-féle Kolaprapreparatumok, kitűnő szer gyomor és bélbetegségeknél

Kola-elixir vagy bor 1 liter 3 frt, fél liter 1 frt 60 kr. negyed liter 85 kr.

Golyva-balszam, Pserhofer J. -től kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr, bérmentve 65 kr.

Élet-esszencia. (prágai csöppek). Pserhofer J.-től. megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háziszer. 1 üveg 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Útifüvedv, Pserhofer J.-től, egy általánosan ismert kitűnő háziszer hurut, rekedtség gőrcsös köhögés stb. ellen. 1 uvegecske 50 kr. 2 üveg bérmentve 1.50.

P S E R H O F E R J.

gyógyszerész. »zum goldenen Reichsapfel«
WIEN, I., Singerstrasse 15.

6-6